

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . \$7.00
Za inozemstvo celo leto \$7.00

GLAS NARODA

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 14. — ŠTEV. 14.

NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 17, 1935. — ČET RTEK, 17. JANUARJA 1935

VOLUME XLIII. — LETNIK XLIII.

ODLOČITEV POSAARCEV RAZOCARALA FRANCOZE

HITLERJEVI NASPROTNIKI V V POSAARSKIH KRAJIH SE RESNO BOJE MAŠČEVANJA

Vse Posaarje praznuje veliko zmago. — Avstrija je nervozna. — Anglija je zadovoljna z izidom. Nemški nacionalisti so vprizorili demonstracije v Gradcu in v Lincu. — Hitler je rekel, da je minilo petnajst let zatiranja.

ZENEVA, Švica, 16. januarja. — Dasi Francija uradno ne prizna, je vendar jasno, da ni nič kaj zadovoljna z izidom glasovanja v Posaarju. Francozi so sicer vnaprej vedeli, da prebivalstvo ne bo glasovalo za priključitev k Franciji, upali so pa, da bodo raje ostali pod kontrolo Lige narodov kot pa da bi se pridružili Hitlerjevi Nemčiji.

Francija izraža svojo nezadovoljstvo in ogorčenje s tem, da ovira končno rešitev posaarskega vprašanja.

Na današnji seji bi imel svet Lige narodov določiti, kdaj naj se Posaarje priključi Nemčiji. Ob štirih popoldne je bila pa seja prekinjena tako da ni prišlo do odločitve.

Nemčija je bila prepričana, da bo dobila Posaarje že do 15. februarja, kar se pa najbrž ne bo zgodilo.

Francozi namreč pravijo, da je treba rešiti še razne važne zadeve, predno se završi izročitev.

Pri tem gre v prvi vrsti za vojaške zadeve. Francozi se namreč sklicujejo na 42. člen versailleske mirovne pogodbe, ki določa, da ne sme imeti Nemčija na levem bregu Rena nobenih utrdb in nobenega vojaštva. Zdi se, da se Hitler ne bo brigal za to odredbo in da bo Posaarje oborožil.

SAARBRUECKEN, Nemčija, 16. januarja. — Saarbruecken in celo Posaarje se še nahaja v zmagoslavju veselju vsled velikanske nazijske zmage pri plebiscitu, kajti 477,119 glasov je bilo oddanih za vrnitev Posaarja k Nemčiji, 46,513 glasov za status quo, t. j. za nadaljnjo upravo Lige narodov in 2124 glasov za priključitev k Franciji.

Nasprotniki Hitlerjeve vlade iz vseh krajev Posaarja so z ženami in otroci poiskali zavetišče v socialističnem domu v Saarbrueckenu. Predsednik vladne komisije oberst G. G. Knoj je prejel veliko množino prošenj za varstvo nasprotnikov proti maščevanju zmagovalcev.

Vendar pa do sedaj še ni prišlo do nikakih izgrediv, tako da mednarodno vojaštvo nima nikakega opravila.

DUNAJ, Avstrija, 16. januarja. — Avstrija je bila presenečena vsled velikanske nemške zmage v Saaru.

Ko je bil izid plebiscita objavljen, se je močan oddelek policije postavil okoli vseučilišča in okoli uredništev listov, po vseh večjih ulicah pa je patroliralo vojaštvo, da prepreči demonstracije nemških nacionalcev in nazijev.

Nemški nacionalisti so vprizorili demonstracije v Gradcu, Inomostu in Lincu. V Lincu je bila aretirana samo ena oseba, ker je zaklicala 'Heil Hitler!'

Vladni ravnatelj za propagando oberst Adam je po radio rekel naslednje:

"Svobodna in neodvisna Avstrija pozdravlja uspeh plebiscita, toda obenem povdarja še enkrat, da zmaga v Saaru ni zmaga nazijske vlade, temveč zmaga nemškega naroda. Tudi Avstrijci so veseli te zmage. Prepričani smo, da je poravnava saarskega vprašanja korak do pomirjenja Evrope."

LONDON, Anglija, 16. januarja. — List "The Times" piše o plebiscitu v Posaarju v svojem uredniškem članku naslednje:

"Nastalo bo splošno olajšanje in zadovoljstvo, ker so Posaarci izrazili svoje mnenje in niso z ne-

Zinovjev in Kamenev pred sodiščem

AMERIKA SE PRIPRAVLJA

Zgrajena bodo velikanska letališča. — Vlada bo izdala \$50,000,000. 4300 vojaških aeroplanov.

Washington, D. C., 16. jan. Zvezna zračna komisija je predložila predsedniku Rooseveltu načrt, po katerem bi bile Združene države varne pred vsakim sovražnim napadom iz zraka.

Po tem načrtu bi Združene države zgradile velikanska vojaška letališča ob pacifiški obali, ob obrežju Alaske in ob Panamskem kanalu ter na Havajskih otokih.

Poleg tega bi bila tudi ob Atlantiku tri letališča.

Stroški za zgradbo letališč in za nabavo novih aeroplanov bi znašali \$50,000,000. Za to bi bilo potrebno 4300 vojaških aeroplanov.

Komisija je po petletnem preiskavanju predložila predsedniku natančne potrebe dežele glede obrambe proti zračnemu napadu.

Komisija se bo zopet priglasi pri predsedniku v Beli hiši in ko prejme predsednikovo mnenje, bo izdala končno poročilo.

Poleg tega je tudi komisija predlagala da vlada prevzame zračni poštni promet pod posebnim uradom, kateremu naj načeljuje izkušen letalec. S tem bi bilo odstranjeno vsako tekmovanje privatnih zračnih podjetij, ki sedaj razvažajo ameriško pošto.

ODVEDENA LETA 1890 — ZIVI

Thessalon, Ont., Kanada, 16. Pred 45 leti, leta 1890, je 12 let stara Maud Gillespie odšla s farne svojega očeta je izginila.

Sedaj prihaja poročilo, da je bila najdena kot 57 let stara žena med pastirskimi Indijanci. To poročilo je prinesel njenemu bratu nek gozdar, ki je rekel, da je bila žena, ki je govorila z nekim letalcem, ki pristal blizu indijanskega bivališča blizu Hudson zaliva, njegova sestra. Žena je vprašala za pot v Thessalon in je popisovala življenje v svoji mladosti na farmi.

Njen brat William Gillespie sedaj preiskuje celo zadevo.

odločilnimi glasovi prepustili svetu Lige narodov, da odloči za nje."

Vendar pa "The Times" obsoja Hitlerja, ki je v svojem govoru rekel, da je sedaj minilo 15 let zatiranja in pravi:

"Pod vlado Lige narodov ni bilo zatiranja. Me sto tega se bodo mnogi oni, ki mislijo, da so s svojimi glasovi otrsli verige, spominjali dni "suženjstva" kot dni svobode."

NEMŠKE PRIČE PROTI BRUNU HAUPTMANNU

Prišli so trije sorodniki in strežnica I. Fischa, ki je umrl v Nemčiji. — Pričali bodo, da Fisch ni prejel odkupnine.

Flemington, N. J., 16. jan. — Državno pravdnštvo je dobilo mnogo pism in raznih listin pokojnega Izidorja Fischa, iz katerih bo mogoče dokazati, da Fisch ni pisal iztirjevalnih pism Lindberghu in dr. Condou, kakor to trdi zagovornštvo. S temi pismi bo tudi zavrzena Hauptmanova trditve, da mu je Fisch izročil \$14,000 Lindberghove odkupnine.

Ta pisma so prinesli Fischov brat Pinkus Fisch, njegova sestra Hanna, Pinkusova žena Czerna in bivša Fischova bolniška strežnica Mina Steinitz, ki je Fischu stregla v njegovi zadnji bolnici. Vse štiri je pripeljal v New York na parniku "Ile de France" detektiv Arthur Johnson.

Johnson se je takoj po svojih prihodu pripeljal v Flemington ter prišel v sodnijsko dvorano. Priče, ki jih je pripeljal iz Nemčije, pa je nastanil v hotelu na Coney Island, N. Y.

Na parniku je bil Johnson znan pod imenom Paul Janovitz, ostali pa so bili Fritz, Ellen in Alice Flanbaum in Margaret Meuse. Na Johnsonovo zahtevo pa tudi ta imena niso smela biti vpisana v imenik potnikov.

Haddon, Heights, N. J., 16. januarja. — Izvedenec v pisavi Samuel C. Malone iz Baltimore, Md., katerega je pokliington ter prišel v sodnijsko zagovornštvo, se je odpovedal pričevanju. Rekel je, da je odstopil, ker je po pregledovanju pism prišel do prepričanja, da njegova izpoved ne bi bila ugodna za zagovornštvo. Iz istega razloga je tudi odstopil izvedenec Arthur P. Meyers iz York, Pa.

OBSEDNO STANJE NA KUBI

Havana, Kuba, 16. jan. — Kubanska vlada je za 90 dni preklicala ustavne jamščine za celo Kubo in bo vojaštvo nadziralo žetev in mlatev sladkornega trsa. Smrtna kazen je bila obnovljena in bo zadela vsakega, ki bo kriv sabotaže ali pa oviranja delavcev pri žetvi.

RDEČA ARMADA V SEV. KITAJSKI

Provinca Singiang vsled verskih bojev opustošena. — Stoji pod varstvom sovjetske Rusije.

Kvejhun, prov. Suiyuan, Kitajska, 16. januarja. — Prihranjeno je bilo za italijanskega zdravnika dr. Petra Orlandija, ki je iz pustolovskega veselja hotel prepotovati celo Azijo na svojem potu v svoj rojstni kraj Benetke, da je odkril sedaj svetu neznane razmere v obširni pokrajini severozapadne Kitajske.

Dr. Orlandini je pred enim letom odpotoval iz Peipinga ter je nameraval iti po stari karavanski cesti. Vojaške oblasti v Sinkingu so ga prijele in je bil tri mesece zaprt. Zopet se je vrnil v Peiping ter se je napotil proti svoji domovini čez province Kiangsi, Hunan, Kvejčov in Sechuen.

Prinesel je prva resnična poročila o položaju v provinci Sinkiang. V tem goratem delu severozapadne Kitajske je vladal tako srdit verski boj, da so velikanske pokrajine ostale brez prebivalstva. Kar še živi, je popolnoma obubožano, posebno Mohamedanci, ki so tam živeli v večini.

Ker si guverner province general Šeng Ših-Taj ni mogel drugače pomagati, se je obrnil na Sovjetsko Rusijo, ki mu je poslala 5000 vojakov in deset aeroplanov čez mejo. Fanatične skupine mohamedancev so razpršili. Mohamedanski general, 24 let stari Ma Čung-Jing, je pobegnil čez mejo v Rusijo, kjer je bil interniran.

Vsled tega pa je prišlo tako daleč, da se sedaj nahaja provinca Sinkiang popolnoma v oblasti sovjetske vlade, kar zelo razburja Anglijo, Japonsko in Kitajsko.

EKSEKUCIJA V NEMČJI

Berlin, Nemčija, 15. jan. — Kemal Syed 28 let stari Afganec, je bil usmrčen v kaznilnici Ploetzensee, ker je 6. junija 1933 umoril 56 let starega Sirdarja Mohameda Kana, brata afganistanskega kralja Nadirja in afganistanskega poslanika v Berlinu.

Syed je bil dijak in je rekel, da je poslanika umoril iz političnih nagibov in da svojega dejanja ne obžaluje.

RUSKI AEROPLANI RAZBURJAJO JAPONCE

Harbin, Mančukuo, 16. jan. Japonsko vojaško poveljstvo naznanja, da sta dva ruska aeroplana letela nad mestom Ušiaosufen, 60 milj zapadno od Pograničnaje. Prejšnja poročila pravijo, da sta dva druga aeroplana letela nad Mišanom. Japonski vojaški poveljniki smatrajo to za resen dogodek in japonska vlada bo najbrže protestirala v Moskvi.

LENINOVA TOVARIŠA STA PRIZNALA SVOJO KRIVDO

MOSKVA, Rusija, 16. januarja. — Lev Kamenov in Grigorij Zinovjev, oba Ljeninova sobojevnika v začetku boljševiške revolucije, kakor 17 drugih oseb, ki so obtožene protirevolucionarnega delovanja, so pred vojaškim sodiščem v Ljeningradu priznali svojo krivdo.

BEC KAZNENCEV IZ ST. QUENTINA

Oboroženi z revolverji so pobili na tla kaznilniškega ravnatelja in pobegnili v avtomobilu.

San Quentin, Cal., 16. jan. — Iz tukajšnje kaznilnice so danes pobegnili štirje kazneni, zatem ko so pobili na tla ravnatelja Jamesa B. Holohana. Tri begunce so po dveh urah ujeli, enega so pa zasledovali obstrelili. Ranjen je bil tudi Frank Sykes, član parolne oblasti, ki so ga kazneni vzeli s seboj kot talca.

Člani parolne oblasti so sedeli z ravnateljem Holohanom pri kosilu, ko so vstopili štirje kazneni, oboroženi z revolverji. Eden med njimi je rekel: — Takoj vsi vstanite!

Vsi so vstali, le Holohan se ni hotel pokoriti povelju, vsled česar so ga kazneni pobili na tla.

Štirje člani parolne oblasti so morali nato iti po hodniku naprej ter zapovedati stražnikom da ne smejo streljati. Na njihovo povelje je tudi stražnik odprl vrata.

Kazneni so prisilili uradnike parolne oblasti, da so sedli v avtomobil in se z njimi vred odpeljali.

Zasledovanje se je takoj pričelo. Po vročem boju so se begunci vdali pri Valley Ford, ki je oddaljen 54 milj od kaznilnice.

ČRNAGORA V SNEGU

Beograd, Jugoslavija, 16. januarja. — Črnagora je bila skozi dva dni pod devet in pol čevljev debelo pastjo snega. S Črnogoro ni nikake železniške zveze in vožnja po cestah je skrajno težavna.

Glavno mesto Cetinje je zakopano v sneg in prebivalci si morajo izkopati predore, ako hočejo iz svojih hiš. Živila postajajo pčla.

Beogradske oblasti se sedaj pripravljajo, da pošljejo v Črnogoro živež z aeroplani. Vlada je poslala vojaštvo, da očisti ceste.

GEN CALLES OPERIRAN

Los Angeles, Cal., 16. jan. Bivši mehiški predsednik, general Plutarco Elias Calles, ki je znan pod imenom "železni mož Mehike", je bil operiran na žolčnem mehurju. Njegovo zdravje se naglo boljša.

Kamenov, Zinovjev in sedem soobtožencev je priznalo, da so pripadali v Moskvi organizaciji, ki je s terorizmom hotela ovreči Stalinovo vlado. Vendar pa ni nikakih dokazov, da bi bila ta organizacija v kakih zvezi z umorom Kirova v Ljeningradu. Ostale obtožence pa dolži obtožnica, da so bili udeleženi pri protirevolucionarnem delovanju in da so bili člani tajne organizacije v Moskvi in Ljeningradu.

Nedavno je bilo poročano, da sta bila Kamenov in Zinovjev izgnana iz Rusije, toda sta najbrže bila zaprta, med tem časom pa je policija proti njima zbirala dokaze.

Edokimov, ki je bil skupno z drugimi aretirani, je podal skesano izpoved, čee, da so Kamenov, Zinovjev in drugi sistematično zastrupljali narod, da so čuvali proti Stalinu, da so delovali za razpad komunistične stranke ter so si preskrbeli pomoč inozemske buržoazije. S tem so ga nakopali skrivno nad Kirovo smrtjo in zaslužili smrtno kazen.

POROKA ŠPANSKE PRINCESE BEATRICE

Rim, Italija, 16. januarja. — Princ Alessandro Torlonia in hči bivšega španskega kralja Alfonza infanta Beatrice sta bila poročena v veličastni Jezusovi cerkvi. Pri poroki so bile zastopane najponosnejše evropske vladarske hiše. Velika množica se je gnetla okoli cerkve, da vidi nevesto, ki je vstopila v cerkev pri zadnjih vratih.

Poroka se je dvakrat izpremenila v monarhistične demonstracije; prvič, ko je nevestin oče kralj Alfonz stopil v cerkev, in drugič, ko je šel od oltarja proti izhodu. Rojalisti so bili tako glasni, da je morala posredovati italijanska policija.

Poročno opravilo je opravil izgnani španski primas, kardinal Pedro Segura. V prvih kraljevskih sedežih sta sedela kralj Viktor Emanuel III. in kraljica Helena.

Ministrski predsednik Mussolini ni bil navzoč, ker bi njegova navzočnost dala povod, da podpira špansko rojalistično gibanje. Nevestina mati, kraljica Viktorija, je ostala v London, kjer je bo mladi par obiskal.

POTRES V TURČIJI

Istanbul, Turčija, 16. jan. — Poročila z oddaljenih otokov v Marmorskem morju naznanjajo, da je bilo pri potresu 4. januarja ubitih 45 oseb.

"Glas Naroda"

Owned and Published by SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY (A Corporation)

Frank Babar, President L. Benedik, Trezor.

Place of business of the corporation and address of above officers: 216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA" (Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Table with subscription rates: In celo leto velja za Ameriko in, Za New York za celo leto, Za pol leta, Za inosemstvo za celo leto, Za pol leta, Za šest let.

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedeljo in praznikov.

Dopisi brez podpisov in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznači, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y. Telephone: CHelsea 3-3578

SOVJETSKA RUSIJA

Med vprašanji, ki jih stavlja politični svet, je brez dvoma eno najpomembnejših: kaj bo z Rusijo v bližnji bodočnosti.

Država sovjetov ni več svet zase, kakor je bil v prvih letih po Ljenuvovi zmagi, svet, ki ni imel z zapadom in njegovimi idejnimi smernicami ničesar skupnega, ki se je zanimal za "buržujsko" oblastno sfero le v toliko, da zaneti v nji svetovno socialno revolucijo.

V zadnjem času in posebno v minulem letu se je sovjetska zunanja politika povsem preokrenila, iskala je naslonitve na Evropo in postala važen, odločujoč činitelj svetovne politike.

Komisar za zunanje zadeve Litvinov je korak za korakom pripravljaval novo pot, ki bi se z vidika Leninovega doktrinarstva morala obsojati kot pregreha proti duhu socialne revolucije. Kajti ta pot je vodila v tabor zagovornikov ohranitve onega miru, ki ga Rusija ni nikdar priznala, vodila je k skupni mizi s predstavniki "zapadnjaške reakcije", v Ligo narodov, ki je bilo za očeta boljševiskega prevrata vedno predmet uničujoče kritike.

V lanskem januarju je Litvinov prvič pred javnostjo izjavil, da bi se morla utegniti stališče sovjetov napram Ženevi revidirati; spomladi je to razvojno smer še bolj podčrtal z svojo aktivnostjo v glavnem odboru razorožitvene konference, v jeseni pa je že zasedel stalni sedež v svetu Lige narodov. Med tem so se pletle niti med Moskvo in Parizom in proti koncu leta vidimo predstavnikta sovjetov ramo ob ramo s Francijo graditi mirovno organizacijo evropskega vzhoda.

Skoro v enakem koraku je šel ruski notranjepolitični razvoj.

Boljševiška partijska diktatura je začela popuščati, policija, se ni več posluževala skrajnih terorističnih metod, razširila se je volilna pravica, politični in gospodarski ukrepi so razdelovali liberalnejše tendence in končno se je likvidirala GPU, naslednica grozo razširjajoče Čeke.

V tisku in sploh v javnosti so se vedno bolj ponavljali že skoro pozabljeni pojmi in rodni zemlji. Pozorni opazovalci ni mogli prezreti znakov, ki so napovedovali rojstvo novega nacionalizma, ki se je sicer še nekako sramežljivo zakrival za socialistično kuliso, pa vendar vnel vedno širše kroge.

Tako se je lansko leto pričelo, njegov krvavi konec pa je bil s tem začetkom v kričečem nasprotju.

Atentat na Kirova je bil signal za obnovo najkrutejšega terorja. O tem atentatu so se razširjale najrazličnejše govornice.

Službeni krogi so ga proglasili za delo belogardijcev, organizirano v protirevolucionarnem inozemstvu, drugi so zopet zatrjevali, da gre za akt zasebnega maščevanja, bodisi zaradi izgubljene materialne eksistence, bodisi zaradi neke tajinstvene ljubavne afere.

Zinovjev in Kamenjev sta bila — tako se sme sklepati iz partijskega tiska — voditelja in organizatorja opozicije, ki je Stalinu in njegovim zvestim zamerila "oportunistično" spremembo zunanjega in notranjega kurza.

Mlada generacija, ki je vzrasla že v dobi zmagovite revolucije, pri kateri sama še ni sodelovala, je nezaupno motrila ustaljenje razmer.

Kakor se more dosedaj presoditi, borba med obema strujama v stranki še ni končana.

Za sedaj še vlada obnovljeni teror, ki pa po vsej priliki ne pomenja povratka v stari revolucijski sistem, nego izvaja "čiščenje" in je torej prehodnega značaja.

Evropa ima dovolj povoda, da s pozornostjo zasleduje dogodke v ruski notranjosti, ker bi utegnila biti po njih močno prizadeta.

Rusija je danes tako važen činitelj v evropski politiki, da bi njen povratek v radikalne početke, ki bi pomenjal konec njenega sodelovanja, utegnil imeti usodne posledice.

Dopisi.

Slovenske gorice, Slovenija.

Odkar prejemamo Glas Naroda, sem bral dopise iz raznih krajev, le iz Slovenskih goric še ne. Zato sem se nameril, da napišem nekaj vrstic. Če bo dopis objavljen v G. N., bo dobro, če pa pade na dno uredniškega koša, pa tudi ne bo nobene škode.

Tukajšnja okolica je izrazito kmetijska, zato o delavskih razmerah ne morem pisati.

Po drugih delih Štajerske in po Kranjskem je v preteklem letu deževje nepravilo veliko škodo, tukaj pa ni bilo preveč dežja, zato so pomladanski posevki in nasadi še precej dobro obrodili, pač pa je ozimna tako pod snegom pognila, da stari ljudje kaj takega ne pomnijo. Tudi živinoreja je tu važna panoga za kmete, pa kaj se hoče, ko plačujejo živino na živo vago po 2-3 Din kilogram, marsikdaj pa še ceneje. Tudi prašičev mnogo zredijo, pa je letos tudi prav smešno nizka cena. Po samotnih krajih, to je v krajih, ki so bolj oddaljeni od mesta, plačujejo po 4 Din kg. v Mariboru ali Ptujju pa po 5-6 Din kg.

Nekdaj so v tem kraju zelo redili konje, sedaj se pa to tudi ne spleča več, ker je avtomobil kot prometno sredstvo konja spodrinil.

Mnogo pa je v tem kraju vinogradov. V preteklem letu je bila le bolj srednja letina, več je bilo vina in tudi boljše je, kakor je bilo v letu 1933, nikakor se pa ne more meriti s kapljico iz leta 1932, ko je bilo mnogo in dobrega vina. Sedaj pa naj omenim sadjarstvo. Menda ga ni kraja v Sloveniji, kjer bi bilo toliko in tako lepo oskrbovanih jabolčnih nasadov kot tukaj. V preteklem letu je bila le bolj srednja letina, v nekaterih vaseh jih je bilo veliko, v nekaterih pa skoro nič, pač pa so bila jabolka jako lepa, kar je važno za sadno trgovino. Kot druga leta so se tudi v preteklem letu začeli že v juliju sadni trgovci zanimati za jabolka. Konci julija so plačevali lepa in obrana jabolka po 1.60 Din kg, v začetku avgusta je pa, kot strela iz neba, prišlo poročilo iz Beograda, da sme jabolka izvažati le Privilegirana izvozna družba. Tedaj je bilo vse narobe. Romale so številne prošnje, pritožbe in deputacije v Beograd, pa vse zaman. Izšle so take naredbi, da je bila vsa kupčija ustavljena. Nekateri trgovci so imeli nakupljenih mnogo jabolok, pa niso vedeli, kam z njimi, tako da jih je mnogo segnilo.

Pozneje, ko se je kupčija nekoliko opomogla, so plačevali za kilogram le 80-90 para, torej še en dinar ni dobil kmet za jabolka. Kot se je zvedelo, so v Beogradu zahtevali, da se morajo jabolka pošiljati v vagonih k Donavi in nato z ladjo v Nemčijo. Vreme imamo pa tako kot da bi bil že april. Sredi oktobra je padlo toliko snega, da je pobelil, pa je drugi dan že skopnel, potem je pa vedno toplo in megleno. V decembru so

v več krajih slive evetele, v predsončnih krajih je še trava pozelenela, kar je nekaj izrednega.

Da so davki neznosni, to menda vsak ve. Le malokateri davkoplačevalec je tako srečen, da še ni bil rubljen. Ako razglase dražbo, je med ljudmi taka vzajemost, da nihče k dražbi ne pride. Kmet pravi: "Danes njega, jutri mene". Sam eksekutor pa tudi nič ne kupi.

Ker je nastopilo novo leto, je nastalo živahno govorenje o gibanju prebivalstva in ga na splošno omenim. Pri sv. Juriju ob Ščavnici je bilo poročenih 27 parov, 10 manj ko lani, umrlo je 94 oseb, 10 manj, rojenih je bilo 158 otrok, 18 več, nezakonskih 28, mrtvorojenih 6. Pri Negovi je bilo rojenih 38, izmed teh je 16 nezakonskih otrok Župnija sv. Trojica je trg in velika okolica, pa sta v nji samo 2 nezakonska novorojenca.

Ker je danes ravno novega leta dan, želim vsem rojakom širom Amerike prav srečno in veselo novo leto, posebno pa tistima dvema bratoma, ki že dvajset let nista nič pisala v stari kraj, pa sta še živa.

Prav lepa hvala sestri, ker mi je naročila Glas Naroda in ji želim, da že skoro ozdravi!

Končno še najlepši pozdrav Petru Zgagi, da bi v novem letu še mnogo lepih zgodb napisal v Glas Naroda in da bi se mu še tista želja izpolnila, da bi mu sodček vina privarili. Le škoda, da je tako daleč, jaz ga imam, pa ga mu ne morem poslati. J. M.

Munhall Terrace, Pa.

Vsa čast newyorškim pevcem, ki so peli 12. januarja na radio. Petje je bilo prav lepo slišati sem v Pittsburgh, Pa. Želela bi, da bi mogli dobiti radio postajo vsaj enkrat na teden.

Čestitam jim in upam, da se v kratkem še kaj oglasijo na radio. Mrs. Barbara Bayuk.

Wilcox, Pa.

Tukaj je mala naselbina. Največ je Švedov in Poljakov in štirje Slovenci. Tovarni drugih razen strojarne, kjer se izdeluje usnje za podplate. Dela se s polno paro.

Vsem tistim, ki mi pišejo, če bi se moglo delo dobiti, sporočim, da se dela ne dobi. Tukaj je brez dela obilo delavskih rok, ki čakajo, kdaj dobe priložnost, da bi si mogli zaslužiti za vsakdanji kruh. Torej sem ni treba nikomur hoditi za delom.

Tu vam pošiljam 6 dolarjev za nadaljno naročnino Glas Naroda za leto 1935, 50 centov za dve Blaznikovi Pratici, \$1.75 pa za globus, ki mu je znižana cena od \$2.50, kateri naroči Glas Naroda.

Želim vsem Slovencem in Slovenkam obilo sreče v letu 1935, Glasu Naroda pa toliko naročnikov, da bi list izhajal na 8 straneh. Jerry Gorup.

KNJIGE VODNIKOVE DRUŽBE za leto 1935

so dospelce. — Onim, ki so jih naročili so bile poslane po pošti. — "Glas Naroda" jih ima v zalogi ter prodaja v knjige za \$1.50

KNJIGE SO SLEDEČE: —

- 1. Pratika (Martin Muc)
2. Skozi Sibirijo (Vladimir Levstik)
3. Dejanje (Vinko Bitenc)
4. Solčne pege (Vinko Bitenc)

KNJIGARNA GLAS NARODA 216 West 18th Street New York City

Gilbert, Minn.

Dasi ima Glas Naroda v tej naselbini mnogo naročnikov, so dopisi iz tukajšnje okolice sila redki. Vzrok je najbrž ta, da vsakdo raje čita nego piše, mnogo je pa krivo tudi odlaganje. Pomanjkanje časa ni vzrok, ker imamo časa več ko preveč.

Po večjih mestih delajo ljudje po pet dni na teden. Vse delo se vrši po NRA določbah.

Tukaj pri nas čakamo milosti od mestnih očetov. Če si bil pred volitvami ž njimi, se ti ni treba posebno bati za bodočnost, če si bil proti njim, boš pa gotovo lačen.

Po mojem mnenju je v mestnih odborih preveč trgovcev in biznesmenov. Čemu ne izvolimo na odločilna mesta navadnih delavcev, ki poznajo potreba revnega ljudstva? Tudi med navadnimi delavci se dobi sposobne ljudi.

Edinole enega šolskega odbornika imamo, ki ni tak kot so drugi, On je Slovenec in tudi trgovec, pa je mož na svojem mestu.

Delavske razmere so v našem mestu bolj slabe. NRA je samo na papirju. Ovdinski smo povečini od dela pri občini. Rudniki že dalj časa počivajo.

Vreme je vlažno in neprevoč mizlo. Snega imamo dva čevlja. Baš danes, ko to pišem, sneži kot da bi hotel ves sneg zapasti.

Trgovci imajo težko stališče. Blago morajo plačati z gotovim denarjem, delavci pa nimajo sredstev, da bi kupovali.

Pri zadnjih volitvah je bil izvoljen za župana Mike Kohler, za clerka pa Frank J. Indihar. Upati je, da se bo novi

mestni odbor bolj postavil kot se je stari.

Dragi rojaki, ki imate kaj prostega časa, napišite kakšen dopis. Ako bodo dopisi iz vseh krajev Amerike, kjer prebivajo naši ljudje, bo list dosti bolj zanimiv.

Vsem rojakom želim srečno in veselo novo leto!

Pečlar.

Cornville, Wa. Va.

Smrtna nesreča je zadela v rudniku Franka Kresevela, rodom Hrvat. Še tisti dan je umrl v Morgantown bolnišnici. — Z delom gre bolj slabo. Dela se po dva do tri dni v tednu.

Pozdrav vsem čitateljem Glas Naroda!

Karolina Ursiel.

Z OSLI OKROC SVETA

Neki učitelj iz Avstrije, z imenom Adolf Kokesch, ki mu je zdaj 32 let, se je odpravil z oslovsko vprego na pot okolu sveta. Mož vozi s seboj tudi svojo ženo Leopoldino, ki je zdaj stara 24 let.

Voziček pogumnih zakoncev je kaj enostavna reč. Na strehi ima razgrnjen velik zemljevid, ob strani pa kaže avstrijskega orla. Na zemljevidu je mogoče vsak čas razbrati, koliko poti ma ta "oslovska ekspedicija", že za seboj. Potnika vodita tudi evidenco v obliki popotne knjige, ki pravi, da sta doslej že prepotovala Grško. Bila sta tudi na Kreti.

V Firenci se je popotnikoma na vozu rodil otročiček, ki je zdaj star mesec dni. Ljudje sprejemajo popotnika z orlovsko vprego povsod zelo prijazno. Zdaj bosta krenila Kokesch in njegova žena najprej v Španijo, tam pa se kanita vkreati na ladjo, ki ju odpelje v Ameriko.

VISOKO V ZRAKU GORKEJŠE.

St. Paul, Minn., 16. jan. — Pilot Northwest Airlines, Mal Freeburg, je sporočil na svoje letališče, da je v višini 14,000 čevljev nad La Crosse, Wis. kazal taplomer 30 stopinj nad ničlo, medtem ko je ob istem času na tleh stalo živo srebro na ničli.

RAD BI IZVEDEL za naslov Josepha Tomših, doma iz St. Petra, vas Boč. Pred leti se je nahajal na farmi blizu Detroita. Prosim cenjene rojake, ako kateri ve za njegov naslov, da mi ga sporoči, če pa sam to čita, ga prosim, da se mi javi, ker mu imam nekaj važnega poročati od njegovega brata. — Albin Stanko, 571 E. Jefferson St., Little Falls, N. Y.

DENARNE POŠILJATVE

Denarna nakazila izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu.

Table with exchange rates for Jugoslavija and Italija. Columns include currency type and amount.

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE CENE PODVRŽENE SPREMENBI GORI ALI DOLI

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih ali v irah dovoljujemo še boljše pogoje.

Table with exchange rates for Ameriških dolarjev. Columns include amount and rate.

Prejemnik dobi v starem kraju izplačilo v dolarjih. Najna manjša izplačila po Cable Letter za pristojbino \$1.—

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY "Glas Naroda" 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Peter Zgaga

— Ne laži! — pravi božja zapoved, in laž prav zares ni priporočljiva.

Znan mi je slučaj, ko so v družbi igrali in stavili za precej visoke vsote.

Živahna ženica je pogledala svojega kavalirja rekoč: — Na Dvajset bom stavila, ker sem ravno danes stara dvajset let.

Tudi njen kavalir je stavil na dvajsetico, pa sta se oba opekla. Kolo se je zavrtelo, kazalec je pa pokazal na številko 37. Kavalir je prebledel, kajti izgubil je vse, kar je imel. Ona pa ni bila nič v zadregi. Samo jezilo jo je, ker ji je njen mož zašepetal:

— Že tolikokrat sem ti rekel, da nikar ne laži. Če bi popravici povedala, koliko si stara in bi stavila na številko 37, bi zadela.

Zdravniki so vsakovrstni: dobri in slabi; taki ki kaj znajo in taki, ki jih vsaka konjekderka poseka.

Bogat možak je nevarno zbolel. Kar naenkrat ga je popadlo. Žena je šla najprej po domačega zdravnika, pa so ji rekli, da ga ni doma ter da ga bodo poslali k bolniku, kakor hitro se vrne.

Žena pa ni mogla čakati. Poklicala je drugega zdravnika.

In tako se je zgodilo, da sta oba zdravnika skoro istočasno stopila v hišo in v bolnikovo spalnico.

Istočasno sta stopila k postelji, istočasno sta segla pod bolnikovo odejo, potegnili uro in začela šteti.

Po pretreku ene minute pravi prvi zdravnik: — Tifus ima.

Drugi pa odkima rekoč: — Motite se, tovariš: difterija ima.

— Tifus! — pravi prvi. — Nak, ni tifus. Difterija je! — ga drugi odločno zavrne.

Odgneta odejo in opazita, da drug drugega za roko držita.

Ko se moški postara, mu običajno osive brki in lasje. Se pa tudi primeri, da ima moški sive brke in črne lasi ali pa narobe. Znanstveniki ne morejo in ne morejo dognati, kaj je vzrok tega čudnega pojava.

Po mojem skromnem mnenju ni to nobena zagonetka. Tisti, ki imajo sive brke in črne lasi, so v svojem življenju dosti več z ustni delali kot pa z možgani.

K človeku, ki je bil strašno dobrega sreča, pa so to njegovo dobroto vsi izrabljali, je prišel neznanec in ga prosil, naj mu posodi dvajset dolarjev.

— Že neštetim ljudem sem posodil — je odvrnil — zdaj sem pa sklenil, da nikomur več ne posodim.

— I, pa bi mi vseeno dal — je moledeval. — Naj bom pa jaz zadnji, kateremu si posodiš.

— Nak — je odkimal dobrotnik, — napraviva narobe, da bo boljše zame. Pa bodi ti prvi, kateremu ne bom posodil.

Znan mi je možak, ki se je tako zatelebal v neko žensko, da se je hotel ločiti od svoje žene.

Sel je k sodniku in mu je naštel vse njene grehe ter ga prosil, naj loči zakon.

— Vzrokov je dovolj, — pravi sodnik, — no, vaju bom pa ločil.

— Koliko bo veljalo? — je hotel vedeti.

— Tri dolarje — pravi sodnik.

— Nak — odvrne po temeljitem premisleku — nak, ne bom se ločil. Med mojo sedanjico ženo in med ono, s katero se mislim poročiti, ni za tri dolarje razlike.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

KAKO SO UMRALI STARI RIMLJANI

Kadar je umiral odlični Rimljan, so bili zbrani njegovi svoji okoli njegove postelje. Položili so ga na tla, in sicer iz religioznih ozirav: umirajoče telo naj bi se združilo z zemljo. "In cineres abierunt," — "Odsli so v kraljestvo pepela in prahu," čitamo v starih knjigah za umirajoče. Koliko svetnikov je pozneje tako storilo; mislimo samo na sv. Franciška!

S poljubom so ujeli zadnji izdih umirajočega. Eden od družine mu je zatisnil oči. Potem so ga večkrat po imenu poklicali. Tu in tam so mrtvega položili na kolena; mislili so namreč, da je v njih življenje, kakor pravi Plinij. Nato so truplo umili s toplo vodo. Ker so trupla patricijev več dni ležala na mrtvaškem odru, so zaustavili trobnenje, ki se na jugu kaj hitro prične, s tem, da so jih utirali z mazili. Tudi v usta so jim devali dišave in poleg teh bakren novice kot vozino za Charona. Bogatega mrliča so odeli v togo, v škrlatasta in z zlato vezena oblačila. Dali so mu tudi pečatni prstan s seboj. Okrasili so ga z venci iz umetnih in svežih cvetlic. Potem so ga z nogami na zven položili na visoko, z lepim odejani pokrito paradno posteljo v atriju. Obdana je bila z gorečimi svečami ali pa svetilkami in posodami z vinom. Tudi rože in venci niso manjkali. Obraz mrtvega je pokrivala voščena maska, da se ne bi trobnenje tako močno opazilo. Ogenj na ognjišču so ugasnili. Medtem, ko je ležal mrlič, ki so ga stražili, na postelji, so peli pesmi žalostinke; kakšenkrat so jih tudi na flavto igrali. Zmaj pred hišo je naznanjala cipreseva ali borova vejica, da je mrlič v hiši. Uboge pa so po večini že na dan njih smrti pokopali, in sicer ponoči.

Stari Rimljani so mrliče pokopavali ali pa sežigali, zlat to zlatj ono. Tudi pogrebna društva so že poznali in plačevali mesečne obroke, da bi si s tem zagotovili lep pogreb. Zločince so izročili njihovim sorodnikom v pokop. V starem Rimu je bilo tudi neke vrste pogrebno podjetje. Njegovi nameščenci so se imenovali libinarii. Ti so skrbeli za mrtvaški oder in vse, kar je treba za pogreb, ki se je latinsko imenoval funus. Imeli so torej tudi zavod za izposojevanje. Pogrebarje so imenovali vespillones, capulus pa preprosti leseni voz.

Takrat so pokopavali podnevi, šele pod Julianom so začeli pokopavati ponoči. Bogate Rimljane so pokopavali z vso razkošnostjo; zaslužne državne moške, ki so jih položili v častni grob, so pokopavali na državne stroške. Herold je v mestu vabil na pogrebne reditelje. Na čelu spreveda je šla godba, trobentarji, flavtarji, hornisti. Nosili so baklje ženske, ki so peke pesmi žalostinke in posmrtnice, niso nikdar manjkale, pa tudi zborne. Posebno znamenita je bila tabla prednikov umrlega, takozvana imagines, ki so jo nosili v sprevodu. Nosili so tudi posmrtno maske njegovih prednikov, ki so ga torej spremljali v "podobi". Pri sežiganju so položili truplo s posteljo vred na grnado, ki je imela po večini obliko oltarja. S truplom vred so sežigali tudi obleko, orožje, jedila, cvetlice. Da bi omilili

neprijetni duh, so zažgali ogenj virka, balzama in dišav. Predno so zažgali grnado, so mrtvemu zopet odprli oči in ga

poljubili. Ob petju pesmi žalostink so sežgali truplo. Ko je zgorelo, so pobrali kosti, jih polili z vinom ali vodo ali mla-

kom in jih z mazili spravili v žaro. To so potem postavili v grobnico. Pogrebee so poškopili in očistili z vodo.

Ko so zapuščali pokopališče, so trikrat vzkliknili "Vale!" ali "Salve!". — to se pravi "Zbogom!". Devet dni so globoko žalovali, potem pa je bila zopet pojedina in odložili so žalne obleke. Ob rojstnem dnevu umrlega in pogosto tudi

drugikrat so se zbrali ob njegovi grobnici in prinesli cvetlice in darovali.

Vdove so žalovale deset mesecev. Moški so si v znamenje žalosti pustili rasti brado, ženske pa so nosile razpuščeno lase.

Varočite se na "GLAS NARODA", največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

PRIDELEK GUMIJA V SOVJETSKI RUSIJI

Aškabad, Turkmenistan, Rusija, 15. januarja. — Prvič je bil v večji množini pridelan naravni gumij v Turkmenski. Z državne kmetije Karakalinsky je bilo poslanih 200 ton gumija.

Te gumij pridelujejo iz drevesa guaioli, ki raste divje v Mehiki in ga v veliki množini goje v Californiji. Sovjetska Rusija, ki v veliki množini izdeluje umetni gumij, pa tudi že več let sadi gumijeva drevesa.

Prve nasade guaioli drevesa so posadili leta 1932 in to dreveje sedaj daje dovolj gumija v trgovske svrhe.

ODJEMALCEM ELEKTRICNE SLUŽBE

Sledeče pismo je bilo včeraj poslano županu LaGuardia

16. januarja 1935.

Honorable Fiorello H. LaGuardia
Župan mesta New York
New York City, N. Y.

Moj dragi župan:

V odgovor na Vaše pismo z dne 12. januarja Vam sporočamo:

Med drugimi stvarmi prosite za "takojšnje uveljavljenje splošnega 20-odstotnega znižanja pristojbin za razsvetljavo ter temu odgovarjajočega pravičnega znižanja za industrijalne svrhe". To bi pomenjalo, da bi se naši dohodki znižali za približno \$32.000.000 ter bi nam z ozirom na povišane davke in obratne stroške družbe ostalo le \$4.000.000 dohodkov za plačanje dividend na prednostne akcije. Plačati je pa treba \$10.500.000, ko so opuščene vse dividende na temeljne akcije, ki predstavljajo bistveno investiranje v lastnino, ki je namenjena javni službi. V interesu odjemalcev in uslužbencev kakor tudi vlagalcev morajo zaupniki in uradniki Consolidated Gas Company vzdržati finančno stabilnost tega velikega podjetja.

Od Vsakega Odjemalčevega Dolarja Gre 22 Centov za Davke

Razširjenje in narava znižanja pristojbin, ki naj se začne, ko bo washingtonski načrt odobren, sta v prvi vrsti odvisna od prihrankov, ki jih je mogoče dobiti potom finančnega posplošenja, odprave podmerjenja ter odprave davkov, ki so pretirani in enostranski v primeri z davki drugih podjetij. Nadaljna znižanja pristojbin v poznejših letih so odvisna od večje uporabe elektrike in od tega, da se izdelajo postavki za cene, ki so določeni, da omogočijo tako uporabo.

Največja ovira za znižanje pristojbin v New York City so povečani davki na obratovanje. V letu 1935 bodo znašali davki, uveljavljeni proti naši volji, približno 22 odstotkov naših

splošnih dohodkov. V Washingtonu, kjer so bile uveljavljene nižje pristojbine, bodo znašali 11¹/₂ odstotka splošnih dohodkov. Samo ta razlika v davkih bi pri naši družbi znašala \$26.000.000. Ta vsota bi predstavljala velik del \$32.000.000, za kolikor naj se po vaši zahtevi znižajo pristojbine. Nadaljni faktor, ki bi znižal odjemalcev v vsem mestu pristojbine, bi bila izguba trgovine, ki jo imamo sedaj z zveznimi in mestnimi upravami v centralnih deli Manhattan. Ako izgubimo to trgovino, bi bila naša možnost za splošno znižanje pristojbin temu odgovorno oslABLJENA.

Račun Navy Yarda Ni \$900.000 — pač pa samo \$9.000!

Napake so se pojavile z ozirom na dozdevne prihranke, ki bi nastali, ako bi vlade gradile elektrarne za lastno uporabo. Rečeno je bilo naprimer, da je tekem svetovne vojne zvezna vlada spoznala, da so pristojbine za elektriko v brooklynskem Navy Yardu previsoke ter je znižala račun za tamkajšnje utilitete od \$900.000 na \$300.000 letno in je zgradila vladno elektrarno v brooklynskem Navy Yardu. Gotovo je Vaša želja, da izve javnost vsa dejstva o tem. Pred letom 1906 je imela vlada tam tri male elektrarne ter je jemala le malo pomožne službe od Brooklyn Edison Company. Leta 1906 je zgradila vlada novo elektrarno, in leta 1911 je bila vez preskrbovanja med družbo in Navy Yardom prekinjena. Leta 1917 je bila v vojne svrhe služba zopet obnovljena. Vlada je rabila le malo naše pomoči in to le pri motnjah v obratu, za kar je plačala leta 1917 \$582. Največja količina toka, ki jo je vzel Navy Yard od družbe, je bila leta 1918 ter je veljala \$9.126.55. Od leta 1917 do konca leta 1933 je znašala skupna vsota, ki jo je plačala vlada, \$25.323.88. Če so bili stroški za dobavo elektrike Navy Yardu znižani izza 1906 ob kateremkoli času od \$900.000 na \$300.000, potem to ne drži ter nima nobene opravka z vsotami, ki so bile plačane Brooklyn Edison Company.

Odpustitev Plina Bi Veljala Odjemalce \$100.000.000

Nam se skoro ne zdi resen Vaš predlog, da bi družbe opustile in odpisale svoje plinarne in lastnino plinarn. Mi oskrbujemo s plinom nad 1.250.000 odjemalcev. Mnogo jih je, ki se poslužujejo plina v svrhe, katerih gospodarsko ni mogoče nadomestiti z elektriko. Vi ste prezrli važno dejstvo, da bi namreč veljalo hišne posestnike in odjemalce najmanj \$100.000.000, če bi hoteli za kuhanje nadomestiti plinske peči z električnimi. Ker se plin potrebuje v industrijalne, trgovske in druge svrhe, bi bilo treba še vedno ohraniti plinarne in tanke za plin. Nadalje bi morali vedeti, da se pristojbine za plin določajo na temelju lastnih stroškov in investicij, ločeno od onih za električno službo.

Mi Stremimo Po Nižjih Pristojbinah

Obžalujemo, ker nočete dovoliti, da bi se mestne pogodbe za elektriko leta 1935 določile razsodiščnim potom. Vi pravite, da imate na razpolago vsa potrebna dejstva za določitev, koliko naj znašajo pristojbine za mesto, do čim bi se razsodiščno postopanje zgodilo brez zamude ter bi dovedlo do pravične in hitre odločitve. Dejstvo, da nočete končati spora, ne bo spremenilo našega namena, da se odločno zavzamemo za sprejem washingtonskega načrta ter se bomo poslužili vseh odredb v svrhu prihranka, da naglo in bistveno omogočimo znižanje pristojbin našim odjemalcem v New York City in Westchester County. Vsa dejstva in načrti bodo preloženi javnim oblastim, ki imajo pravno oblast. Mi bomo tudi v bodoče skušali, če bo le mogoče, uravnati vsak spor, ki bi oviral izvedbo washingtonskega načrta, načrta, po katerem naj se s povečano uporabo dosežejo nižje pristojbine.

S spoštovanjem
FLOYD L. CARLISLE

Za Električne Družbe Consolidated Gas Company Skupine v N. Y. City

SAMOSTANSKI LOVEC

(ROMAN IZ 14. STOLETJA)

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

3

— Zeblo? — se smeje dekle. — Mrva me pogreje!

In ker se je obrnila, da bi šla, vzame hitro nekaj sneženka iz košarice ter jih potisne med dva železna žebļa, ki sta bila zabita v drog križa. Molče prikima lovecu v pozdrav, nato pa z roko vjame vthrajoče lase, jih ovije okoli vratu in izgine.

Še vedno zre Hajmo po poti, po kateri je odšla. Nato pa se globoko oddahne in njegov pogled pada na belo blesteče svetilca na križu.

Sneženka! Ti prava svetilca planin! Nič manj lepa in ljubka kot rdeča planinska cvetlica poletja in še skrivnostnejša ko zametna zvezda planinke. Ko zima razgrne svoj beli plašč čez vse gore, ko zamrje vse cvetje in vsaka rast zaspi, tedaj se zgane brsteča moč v globoko položenih koreninah te edine rastline, kot bi bila postavljena za čuvajko življenja, da ne bi popolnoma ugasnilo v mrtvem času med jesenjo in pomladjo. V ledeni pustinji poganjajo njeni listi in med snegom in ledom se razvijajo njeni beli cveti. In ko v zimskem času potuje čez zasnežene gorske doline smrt in s svojo mrzlo roko potiplje nedolžnega otroka, tedaj pleza objokana mati k blestečim planinam ter svojemu umrlemu otroku iz belih svetilc spleta vence kot znak večnega življenja.

Sneženka! To je obenem življenje in smrt! Kajti korenine te rastline skrivajo v sebi tajinstven sok, ki ozdravi bolna srca ter zopet pobarva blede lica. Za onega, pa, ki to zdravilo uživa preveč požljivo, postane smrtno učinkujoč strup.

"Dve kapljici — zdravilo, deset kapljic — mrtvilo!"

Tako pravi ljudski glas, — in ko je padajoči mrak pričel zagrinjati beli sijaj svetilc na križu, mrmra Hajmo ta izreke predse, kot bi ga obšla slutnja, da ni več daleč čas, ko mu bosta dve kapljici potrebni.

Nad vsemi gorami je ugasnil rdeči sijaj; nebo in zemlja sta se zila v sivovijolični dih. Okoli Hajma je bila že noč; sa mo daleč proti zapadu se je nad obzorjem še vlekla zelenoremena svetlobna črta, v kateri je bila črna zarisanca nazobčana praga gora.

Gozd in gorski potoki so šumeli; vtoilo je piskal pomladni veter in nemirno so pričele žariti zbujezne zvezde.

2.

Hajmo je imel v noči eno uro hoditi, da pride do svoje kočice. Ko se ji približa, presenečen opazi, da prihaja skozi priprta vrata rdeči sijaj ognja. Kdo je prišel v goste? Pospeši korake ter stopiv kočico.

Majhna soba. Stene iz hlodov so bile tudi stene sobe; med hlodi so bile špranje zamašene s suhim mahom. Poleg vrat je majhno okence prebilo steno. Nizko, iz kamna surovo zidano ognjišče je zavzemalo skoro četrtino prostora; ob steni poleg ognjišča je stala robato zbita postelja, napolnjena s senom, na njem odeja iz volčjih kož, blazina iz srnjakove kože. Ob praznih stenah so stale klopi iz hlodov in v kotu poleg okna je stala miza. V steni je bila še majhna šramba za živila, nad ognjiščem dva prekrizana droga za sušenje mokre obleke, poleg vrat pa dve leseni kljuki, lesen naprsni oklep in lovsko orožje, polica z različno posodo in v kotu za mizo križ, čegar svetilni nakit je bil ravno tako zarjavel kot vse tramovje; kajti dim ognja na ognjišču se je vedno dolgo vlekel po sobi, čokler ni našel izhoda skozi špranje stene in strehe.

Pred ognjiščem, na katerem je plapolal prasketajoč plamen, je stal, zaposlen s kadečo se ponvo, samostanski sel, približno petnajstletni deček, suh, prebrisanega obraza s topim nosom, rjavi lasje kratko pristriženi; na sebi je imel obleko iz robatega rjavega blaga in je bila po vrezu in dolgosti skoro podobna halji.

Ko stopi Hajmo na prag, ga deček pozdravi s priklonom in lesketajočim pogledom. S postelje se dvigne okrogla postava, menih v beli obleki avguštincev; dobro rejen trebušček mu oklepa še širši usnjeni pas. Podkovane sandale, ki so se že sušile pri ognju, je nadomestil s slamatnimi opankami. Stopi k Hajmotu, pesti vpre v boke; njegove majhne oči mežikajo, ustnice se mu premikajo, kot bi nekaj zvečile in na topem nosu in okroglih licih je bila razlita škrlatna barva, kakoršna ni mogla odsevati niti od ognja na ognjišču.

— Dobrodošli, častitljivi pater! — pozdravi Hajmo in se odkrije.

Sel Walti se muza k temu pozdravu; menih pa se smeje in pravi:

— Torej, ti si Hajmo, naš novi lovec?

— Da!

— Ne verjamem! Ti? Ti si lovec? Ojej! S teboj je gospod Henrik dobil nekaj lepega. Lovec mora imeti oči! Ali razumeš? Toda ti imaš oči kot slepa miš. Drugače mene ne bi imel za patra.

In Walti, ki je vihtel mastno železno žlico, zakriči lovecu na ušesa, kot bi bil gluha:

— Saj je to samo frater Severin naš vrtnar!

O, nesramnost imena! Severin pomeni "strog" ali "resen" — in k temu ta obraz in ta trebušček, ki se je tresel vsled smejanja, da je moral frater Severin sestiti na klop, da je prišel do sape.

— Tako? Tako? Vi ste frater? — pravi Hajmo, ko si odpne lovsko orožje s kolkov. — Potem pa ste mi dvojno dobrodošli! — In smeje nam ponudi svojno desnico.

Severin jo prime z eno roko, drugo pa pretilno dvigne:

— Ti Ti! Ako to povem dekanu, da ti pater napravi polovično, frater pa dvojno veselje, takrat pa bo nekaj! — Hoče govoriti še dalje; toda iz ponve, ki je visela nad ognjem, se nenadoma dvigne šumeč dim. — Walti! Ti krokarska živina! — zakliče frater prestrašen in skoči k ognjišču. — Zares! Ta paglavec pusti, da se pripali naša jed, kot bi bila duša, ki jo vrag evre! Sem daj žlico! — Iz dečkovih rok potegne železno kuhalnico ter prične z veliko vnelo mešati ka-lečo se jed, da mu znojne kaplje polze po debelih licih.

(Dalje prihodnjič.)

Iz Slovenije.

Kihanje — vzrok uboja.

Iz obmejne zemlje je prispe-la 28. decembra v Maribor vest, da se je izvršil v bližini Ploderšnice uboj. Malenkosten razlog je pognal dve slučajno si nasproti prihajajoči skupini v prepir, ki se je končal s smrtno žrtvijo. Ozadje dogodka je naslednje:

40-letni oskrbnik Ant. Greifoner iz Selnice ob Muri je žel vabit brata in vsaka v Ščavnici, na kolini Spotoma so se ustavili na Veliki ter se oglasili pri tustu Keglu, pri katerem so spili nekaj jabolčnika in žganja. Poslovili so se ter nadaljevali pot proti Selnici. Mrak je že legel. V bližini Ploderšnice je Greifonerjeva skupina srečala dva neznanca moška, eden od teh je bil 30-letni viničar Ivan Horvat. Ravno v času, ko sta bili obe skupini blizu, je Greifoner, ki je bil prehlajen, nekajkrat kihnil, kar je povzročilo, da sta oba neznanca posvetila Greifonerju pozornost, misleč, da hoče s kihanjem izzivati. Tedaj je Horvat posvetil Greifonerju s cigareto pod nos, kar je Greifonerja takoj močno razdražilo. Segel je v žep po nož in zasadil ostrino Horvatu naravnost v žilo odvodnico na vratu. Na mestu mu jo je prerezal Horvat je silno naglo izkrmavel.

Truplo so prepeljali v mrtvašnico k Mariji Snežni. Greifoner je skesal odšel domov in se razjokal, naslednji dan pa so prišli ponj orožniki in so ga odpeljali v šentlenartske sodne zapore. Greifoner dejanje priznava, zatrjuje pa skesano, da ni imel niti najmanjšega namena usmrtiti Horvata. Ubiti Horvat zapušča ženo in dva nepreskrbljena otroka.

Preiskava zaradi žrtve neprevidega lovca.

Lani 25. novembra je bila prirejena velika brakada v lovolčih okoli Turjaka, Zelimelj in Golega. Poleg gospodov lovcev iz Ljubljane se je udeležilo brakade na zajec in drugo divjad tudi mnogo gonjačev, med drugimi posestnikov sin Stanko Ponikvar iz Golega, občina Zelimlje, Streljali so, kakor bi bili vsi na kaki obupni vojni fronti. Neprevidnost nekega lovca je imela za posledico, da je Stanko Ponikvar dobil ves snop šiber št. 8 v glavo, v oko, v okolico srca in dve celo v trebuh. Nesrečno žrtve brakade so prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Zdravniki so se res z vsjo sposobnostjo potrudili, da bi mlademu, krepkemu fantu ročili življenje. Žal, zaman. Ker je bila vsaka pomoč brezizgledna, je oče sredi decembra vzel sina domov v domačo oskrbo.

Splošna bolnišnica je zalevo javila državnemu tožilstvu, ki je takoj odredilo preiskavo. Orožniki na Igu so poslali dalje poročilo in preiskovalni sodnik je zaslinal kot pričee nekatere udeležence velike brakade. Na predlog državnega tožilstva je preiskovalni sodnik Ivan Brelih odredil ekshumacijo Ponikvarjevega trupla na pokopališču na Golem. Sodna komisija, ki jo je vodil preiskovalni sodnik Ivan Brelih, je davi odšla z dvema zdravnikoma — sodnima izvedencema na Golo, kjer so truplo izkopali. Nato so bile ugotovljene in specializirane vse poškodbe. Sodna preiskava se bo nadaljevala, da dožene, kdo je bil tisti neprevidni lovec, ki orožje ne spada v njegove roke. Zaslusani hje bilo in bo še te dni več lovecev, ki so se udeležili velike brakade.

Iz Jugoslavije.

Pri poroki zblaznela.

V vasi Donje Crnice blizu Če tinja se je te dni poročila 20-letna Marinka Marjanovičeva. Ko je po poroki odšla iz cerkve, je nenadoma začela blazneti in namesto pod ženino streho je morala v blaznico.

Trgovina z dekleti.

Pred dnevi so hotele tri elegantne mladenke neopazeno zapustiti nočni vlak v Sarajevu in oditi v mesto. Na peronu jih je pa ustavil policijski agent in povedale so, da se pišejo Marija Sabanji, Adela Jankovič in Bonka Agatič. Prišle so iz Subotice, kjer jih je angažiral neki Koloman Doržmaj, trgovec iz Subotice, in jim naročil, naj pridejo v Sarajevu v gostilno "Kod veselog hodže", kjer bodo objavljene kot pevke in sviračice. Policija je ugotovila, da je hotel imeti Koloman Doržmaj dekleta samo za zabavo gostov.

Možnar ga je ubil.

V neki vasi v bližini Beotvara je za Božič streljal z mošnjarem 12-letni Stjepan Dopal. Možnar si je sam napravil iz neke posode, kot strelivo pa je uporabljal karbid. Po nekaj streljih pa se mu je pri možnarju nekaj pokvarilo. Stopil je bliže in primaknil glavo k odprtini, da bi bolje videl. Tedaj pa je možnar eksplodiral in eksploziv je zletel neprevidelemu dečku v glavo. Odtrgal mu je del glave in povzročil strašno rano. Dečku so sicer takoj nudili zdravniško pomoč, vendar je kmalu v groznih bolečinah izdihnil.

Boj detektiva z žeparji.

Na sveti dan je prišlo na beograskem trgu "Kalemevo gumno" do hudega obračunavanja med detektivom in žeparji pri čemer so bile tri osebe nevarno ranjene. Okrog pol 8 zjutraj je bil prostrani trg poln prodajalcev in kupecev. Policijski agent Nikodije Petrovič, ki je vršil službo, je opazil tri znane mu žeparje, in sicer Popoviča, Guleviča in Ivkoviča. Agent je pozval Popoviča naj dvigne roke, toda v tem hipu je stopil med njiju Ivkovič se postavil v grozečo pozo naprav detektivu. Agent pa to ni motilo, toda naenkrat ga je Ivkovič prijel za roko, nakar sta se pričela ruvati. Med ruvanjem je detektiv napovedal Ivkoviču aretacijo, za kar se pa ta ni zmenil in je poskusil potegniti nož, kar mu je pa agent v zadnjem trenutku preprečil. Ko je videl agent, da je v nevarnosti, je potegnol revolver in ga nameril na Ivkoviča, nakar se je množica

BLAZNIKOVE Pratike

za leto 1935

Cena 25c

s poštnino vred.

"Glas Naroda"

216 West 18th Street
New York, N. Y.

gledalecev, ki je prisostvovala prizoru, v strahu razbežala. Ves ta dogodek se je odigraval pred mesnico Trifuna Nikolića, ki je prišel pogledat na prag, kaj se godi. Za njim je stalo še okrog 10 oseb, ki so v mesnici kupovale meso. V tem trenutku pa je prišel od nekod nekdo in od zadaj prijel detektiva za roke. V tem pa je ta izprozil revolver in strel je zadel mesarja Nikolića ter njegovega kuma Petroviča. Trenutek zmede je izkoristil Ivkovič in zabodel detektiva z nožem. Nato je še nekdo iz občinstva planil na detektiva in ga udaril z nekim trdim predmetom po ustih. Pri tem je Ivkovič uspelo, da je pobegnil. Vse tri ranjence so prepeljali v bolnišnico, policija pa išče drzne žeparje.

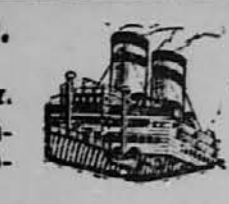
KONEC TUDI MORSKIH ORJAKOV?

Meseca decembra se odpravi vsako leto na pot veliko norveško kitolovsko brodogovje. Njegovo prostrano lovišče kitov je zdaj Južno Ledeno morje. V vodovjih med Norveško, Greenlandijo, Islandijo in Spitzbergi (Svalbard), je kit, ta brezbrambni orjak morja je skoroda iztrebljen. Lov se je torej preselil v antarktične vode. Pa tudi od tam že prihajajo v zadnjih letih vznemirljive vesti o strahovitih puštenjenju velikoindustrijskega roparskega načina lova med kitii. Byd-Ellsworthove ekspedicije so poročale, da na vsem Rossovem morju do otoka Petra. I. niso opazile več niti enega kita. To bi bil učinek demonske gonje za dobičkom modernega človeka, ki mu more iskati primere samo v silovitih naravnih katastrofah.

Znanstveniki, ki se drže Darwinia, so mnenja, da so bili predniki kita kopne živali z močnimi čeljustmi in roparskim zobovjem. Najvažnejšo vrsto imenuje znanost hyenodom. Živali so živele ob izlivi velotokov ali ob jezerih in po barjih. Rod za rodom pa se je vedno bolj prilagojeval povodnem življenju in tiste vrste, ki so se znale najbolj udomačiti v morju, so dobile premoč.

Kiti pridejo na svet v vodi in v vodi tudi dorastejo. Vse orjaško telo se je preoblikovalo v ribo. Zadnje noge so odmrle do neznatnih ostančkov v trupu današnjih živali. Sprednji nogi s kremplji, ki sta bili prvotno ustvarjeni za zgrabi-

SLOVENE PUBLISHING CO. TRAVEL BUREAU
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.
PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTCOVANJE

Cena
DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIZANA
Angleško-slovensko Berilo
ENGLISH SLOVENE READER STANE SAMO \$2
Naročite ga pri —

KNJIGARNI "GLAS NARODA" 216 WEST 18th STREET

18. januarja:	Olympic v Cherbourg
19. januarja:	Île de France v Havre Conte di Savoia v Genoa
25. januarja:	Europa v Bremen Berenaria v Cherbourg
26. januarja:	La Fayette v Havre
30. januarja:	Manhattan v Havre
2. februarja:	Champlain v Havre Rex v Genoa
3. februarja:	Olympic v Cherbourg
9. februarja:	Bremen v Bremen Île de France v Havre
11. februarja:	Conte di Savoia v Genoa
14. februarja:	Washington v Havre
15. februarja:	Berenaria v Cherbourg
21. februarja:	Saturnia v Trst
22. februarja:	Europa v Bremen Olympic v Cherbourg
23. februarja:	Champlain v Havre
27. februarja:	Manhattan v Havre Rex v Genoa

tev plena, sta se preoblikovali v sprednje plavuti, orjaški, splošeni rep oskrbuje pomikanje. Plen zagrabijo široke čeljusti. Pa za ta plen se kitu ni treba šele boriti. Največji sesalec zemlje se hrani največ s planktonskimi raki, v prvi vrsti z neko vrsto rakovice, 5 do 6 cm dolge, ki se nahaja v Južnem Lednem morju v ogromnih množinah. Takih majhnih rakov potrebuje doraščeni, 30 in več metrov dolg kit ogromne množine; pospravi jih v želodec več ton!

Še bolj nam postane očito nesorazmerje med živaljo roparico in njenim plenom, če raztelesimo kita in doženemo tezo njegovih posameznih udov. Te naloge se je leta 1926 lotil kapitan Svirle na Južni Georgiji. Raztelesil je 27,2 m dolgega kita, ki je v celoti tehtal 122.000 kilogramov. Samo njegov jezik je tehtal 3158 kg, torej toliko, ko srednje velik slon! Srce je tehtalo 631 kg, jetra 935 kg in ledvice 547 kg; prazen želodec je tehtal 416 kg. Ta kit je vrgel 25.600 kg špeha, 56.440 kg mesa in 22.280 kg kosti. Iz njega so nakuhali 27.700 kg ribjega olja.

Kit pride na svet približno 7 m dolg in tehta 2000 kg. Sedem mesecev ostane mladič pri materi in zraste v tem času od 7 na 16 m, zreli se pa od 2000 do 23.000 kg, to je približno za 100 kg na dan.

V dveh letih postane mladič sposoben za ploljenje. Tedaj je dolg 23 m in tehta 75.000 kg. Raziskavanja so dognala, da je 30—50 odstotkov samice

brejih. Iz tega sklepajo, da ima vsaka samica vsaj vsako tretje leto po enega mladiča, nekatero pa najbrže vsako drugo leto. Kit raste do svojega desetega leta. Parijo se meseca junija in julija, in to v toplejših vodah, potem se vrnejo v svoja mrzla morja. Po desetih ali enajstih mesecih, ko imajo priti mladiči na svet, se znova odpravijo v toplejše predele. Ko postanejo mladiči samostojni, to je nekako v decembru, so pa že zopet "doma". In tedaj se začneja tudi lov na kite. Norveška, ki ima največji interes na ohranitvi kitov, je izdala nov zaščitni zakon, po katerem je lov pred 1. decembrom in po 1. aprilu enkrat za vselej prepovedan. Razven tega določa zakon, da se mora kit docela izkoristiti (preje so velik del kita vrgli proč). Angleške, kanadske in južnoafriške kitolovske družbe so izjavile, da se bodo določbam protivno pokorile.

SLOVENSKO-AMERIKANSKI
KOLENDAR
ZA LETO 1935
160 STRANI ZANIMIVEGA ČTIVA, SLIK, POUKA
IN NASVETOV JE VREDNO ZA VSAKEGA
50 CENTOV
Naročite ga danes.
Slovenic Publishing Company
216 West 18th Street
New York, N. Y.